

Inspeksjonsrapport

Dato for inspeksjonen: 11.04.2011

Informasjon om kontrollert virksomhet

Navn: Nortura Målselv	Virksomhetens org.nr.: 938 752648
Adresse: Andslimoen, 9325 Bardufoss	Virksomhetens telefon/epost: 03070/firmapost@nortura.no
Kommune/kommunenr.: Målselv / 1924	Bransjenr. (NACE-kode): 10.130
Anleggsaktivitet: Slakteri	Anleggsnummer: 1924.0003.01

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: Sten Viberg – driftsleder foredling/stedfortredende sjef Klaus Renmælmo – kvalitetsleder Tor Sundheim – teknisk leder Harald Brenna – arbeidsleder sikkerhet Tom Leo Knutsen - hovedverneombud	Fra Fylkesmannen: Bjørn Arne Karlsen Magne Nesse
--	--

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvikene og anmerkningene som ble konstatert under inspeksjonen. Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Utslipp til vann
- Avfallshåndtering
- Miljørisikovurdering

Resultater fra inspeksjonen

- Kontrollen avdekket 5 avvik i forhold til regelverket
- Det er gitt 0 anmerkninger

Oppfølging etter kontrollen

- Virksomheten plikter å rette avvikene. Fylkesmannen pålegger virksomheten å gi en skriftlig tilbakemelding med bekreftelse på hvordan avvikene er rettet, eller er planlagt rettet. Frist for skriftlig tilbakemelding er: **15.09.2011**.

Pålegg om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen tre dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør grunngis og skal sendes Fylkesmannen.

Orientering om kontrollgebyr

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen, jf. krav i forskrift av 1. juni 2004 nr 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-6.

Ved kontroll i virksomheter med tillatelse skal det betales gebyr etter faste satser basert på virksomhetens risikoklasse, jf tabellen nedenfor.

Risikoklasse 1	kr	19 700
Risikoklasse 2	kr	14 800
Risikoklasse 3	kr	11 400
Risikoklasse 4	kr	4 400

Risikoklasse for Nortura er fastsatt til risikoklasse 3, jf Fylkesmannens vedtak av 1.2.2011. Dette innebærer at virksomheten skal betale **kr 11 400** i gebyr for den gjennomførte kontrollen. Siden gebyrstørrelsen følger av vedtatt risikoklasse er gebyrstørrelsen ikke et vedtak som kan påklages.

Dokumentunderlag

- Lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov av 19. juni 1970 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift av 1. juni 2004 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift av 1. juni 2004 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift av 6. desember 1996 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse av 13.5.1985 gitt Nortura Måselv i medhold av forurensningsloven § 11

Informasjon om regelverket finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no.

Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten jf. offentlighetsloven.

Kopi av endelig rapport sendes også til kommunen.

Evy Jørgensen
fagansvarlig

Bjørn Arne Karlsen
kontrollør

Definisjoner

Avvik:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene eller krav og vilkår fastsatt i dispensasjoner.

Anmerkning:

Forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Avvik

Følgende avvik ble konstatert under Fylkesmannens inspeksjon:

Avvikstype 1: Mål og ansvarsforhold

Avvik fra:

- Internkontrollforskriften § 5 pkt 4 og 5

Grunnlaget for avviket:

1a Virksomheten har ikke fastsatt mål for ytre miljø.

Kommentar:

Nortura Målselv har ikke fastsatt konkrete mål for ytre miljø innen de kontrollerte områdene; utslipp av prosessavløpsvann til kommunens renseanlegg eller reduksjon av avfallsmengden.

1b Virksomheten har uklare ansvarsforhold for oppfølging av forhold knyttet til ytre miljø.

Kommentar:

Nortura Målselv kunne ikke redegjøre for hvilke døgn- og årsgrenser for utslipp av organisk stoff angitt som BOF7 som var gitt i utslippstillatelsen fra 1985, eller om virksomheten hadde overholdt kravene i utslippstillatelsen de siste årene. Kontroll med og kunnskap om overholdelse av utslippstillatelsens krav til utslipp av organisk stoff var i stor grad overlatt til Teknisk drift og miljø, en avdeling plassert ved Nortura Rudshøgda som støtter alle Norturas produksjonssteder med råd/veiledning innen bla ytre miljø.

Avvikstype 2: Utslippskontrollen er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Internkontrollforskriften § 5 pkt 7

Grunnlaget for avviket:

2c Virksomheten kan ikke dokumentere at vannrenseinnretninger er riktig dimensjonert i forhold til produksjonsmengde.

Kommentar:

De bedriftsinterne renseanleggene (siler/fettavskiller) har vært uendret siden slakteriet ble etablert i 1987. Det har i perioden vært en stor økning i produsert kjøttmengde og det foreligger ikke dokumentasjon på at renseanleggene har kapasitet til produksjonsøkningen.

2d Utslippsmålingene er ikke representative for produksjons- og driftsforhold ved virksomheten.

Kommentar:

Det tas tidsproporsjonale prøver over 24 timer, noe som vil fortynne prøvene og gi for lave verdier for utslipp av KOF/BOF. I 2009 og 2010 ble det ikke tatt vannprøver når slakteriet har topp produksjon, slakt av lam i september-oktober. Dette er den tiden da kommunens renseanlegg rapporterer størst problemer med å rense slakteriets avløpsvann pga høy organisk belastning. Når denne perioden ikke tas med vil årstallene for utslipp av BOF blir lavere enn reelle utslipp.(underrapportering). Avløpsvannmengden måles ikke, men stipuleres ut fra vann inn. Dette kan gi store feilmarginer.

Avvikstype 3: Drift av renseinretninger og -anlegg er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Internkontrollforskriften § 5 pkt 7

Grunnlaget for avviket:

3b De styrende driftsparameterne i renseprosessene er ikke skriftlig dokumentert.

Kommentar:

Det foreligger ikke skriftlig instruks for drift av de bedriftsinterne renseanleggene.

3f Virksomheten har mangelfulle rutiner for å rette opp og forebygge utilsiktede utslipp til vann på bakgrunn av målinger eller annen kjennskap til utslippet.

Kommentar:

Biler for dyretransport rengjøres i en vaskehall etter levering av dyr for slaktning. I enden av vaskehallen er det to slukrenner – den bakerste rennen skal ta imot flis som benyttes som underlag ved dyretransportene – flisen havner i gjødselkjeller – bilen skal så kjøre litt frem for vask slik at spylevann havner i den fremste rennen som leder spylevann til pumpekum for avløpsvann fra ”uren sone”. Dersom bilen ikke kjører frem og posisjonerer seg over riktig renne ved vask, så renner spylevannet gjennom gjødselkjeller og kan skylle med seg gjødsel videre til utslipp og til kommunalt renseanlegg. Det har vært gjentatte tilfeller hvor dette har skjedd. Dyretransport og vasking/rengjøring utføres av eksternt transportfirma, ofte med fremmedspråklig personell. I vaskehallen er det ikke hengt opp instruks for hvordan rengjøring av bilene skal foregå. For å forebygge utspyling av gjødsel begynte Nortura høsten 2010 å omplassere gjødsel i kjeller slik at fare for utspyling reduseres.

Avvikstype 4: Avfallshåndteringen er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Avfallsforskriften § 11-12 (farlig avfall)

Grunnlaget for avviket:

4c Virksomheten gir ikke tilstrekkelige opplysninger ved deklarerer av farlig avfall.

Kommentar:

Virksomheten overlater til innsamler av farlig avfall å fylle ut deklarasjonsskjema for farlig avfall og skriver kun under på skjemaet. Avfallsforskriften § 11-12 sier at underskriver av skjemaet (Nortura Målselv) er ansvarlig for at opplysningene om avfallets type, mengde og farlige egenskaper er korrekte og derfor skal virksomheten selv skal fylle ut deklarasjonsskjemaet for på den måten å sette

seg inn i regelverket for farlig avfall. Noen farlig avfalls fraksjoner ble også transportert til Senja Avfall sitt mottak på Buktamoen uten at avfallet ble deklartert (lysstoffrør og bilbatterier)

Avvikstype 5: Miljøriskovurderingen er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

- Internkontrollforskriften § 5 pkt 6

Grunnlaget for avviket:

5b Virksomheten har ikke gjennomført miljøreriskovurdering for utslipp til kommunalt nett.

Kommentar:

Virksomhetens risikovurdering omfatter ikke en systematisk gjennomgang av prosessene med fokus på å redusere tilførsel av organisk stoff til kommunalt nett, heller ikke en vurdering av risiko for lekkasjer/havari på tanker/kar/beholdere som inneholder sure eller alkaliske vaskemidler, olje eller andre kjemikalier som kan havne i kommunalt avløp. Kommunens renseanlegg inneholder ett biofilter som kun mottar avløpsvann fra slakteriet, og ett slikt biologisk rensetrinn er sårbart for forhold i avløpsvannet som kan slå ut bakteriekulturen og dermed renseeffekten over en lengre periode.

Anmerkninger

Fylkesmannen har ingen anmerkninger til forhold som ble kontrollert:

Andre kommentarer

Nortura Målselv ble etablert i 1987 og har ca 165 ansatte samt en økt sesongbemanning under høstslakteperioden på 50 personer. Nortura Målselv hadde i 2010 en produksjon på ca 1 100 tonn griseslakt og 3 200 tonn stor- og småfe slakt. Slakteriet har tre slaktelinjer og mottar årlig ca 19 000 stk griser, 75 000 stk småfe (sau/lam/geit) og 9 000 stk storfe. Slakteriet stykker og skjærer ut kjøtt i ulike produktkvaliteter, samt produserer pølser (5 000 tonn/år) og kjøttdeig/farser (1 500 tonn/år).

Virksomheten har i utslippstillatelsen av 13.5.1985 begrensninger i hvor mye organisk stoff som kan slippes til prosessavløpsvann angitt som tonn BOF₇ pr år. Tillatt utslippsmengde BOF₇ beregnes etter en produktspesifikk utslippsfaktor (kg BOF₇/tonn produkt) og den produserte mengden produkt. Tillatelsen er inndelt i *griseslakt*, *annen slakt* og *foredlede kjøttvarer* med en maksimal årlig produksjon (oppgitt i søknad om utslippstillatelse) på hhv 530 tonn, 2 940 tonn og 3 700 tonn. Med full produksjon tilsvarer dette ett årlig utslipp på maksimalt ca 51 tonn BOF₇. Nortura har økt produksjonen for alle typer produkter uten å søke om endring av tillatelsen, og med dagens produksjon og de samme produktspesifikke utslippsfaktorene gir dette ett årlig utslipp på ca 72 tonn BOF₇, en økning på 40 %. Utslippstillatelsen må endres i samsvar med virksomhetens produksjon.

Nortura Målselv tar 4 årlige vannprøver av prosessavløpsvannet som analyseres for *totalt tørrstoff*, *suspendert tørrstoff*, *fett*, *KOF* og *BOF*. Vannmengdemåler avløp er koblet ut pga feil måleverdier. Avløpsvannmengden stipuleres etter målt vannmengde inn minus 15 % som antas ikke ledes til prosessavløp. Prøvene tas tidsproporsjonalt.

Nortura Målselv har to interne prosessavløpslinjer med ulik intern rensing, som samles i felles kum før det pumpes til kommunal avløpsledning og videre til Andslimoen renseanlegg.

- Avløpsvann fra slaktehall, skjæring og foredling ("fettholdig avløp") pumpes over sil og ledes gjennom fettavskiller før utslipp. Stoff som tas ut på silen leveres til Norsk Protein.
- Avløpsvann fra sanitæravløp og fjøs ("gjødseholdig avløp"), samt vann fra bilvask pumpes over sil før utslipp. Stoff som tas ut på silen havner i gjødsekkjeller. I tillegg er det "direkte linje" fra bilvask (hvor flis fjernes fra bilene) til gjødsekkjeller.

De bedriftsinterne renseanleggene inspiseres to ganger daglig, og alarmer (svikt pumpe/høy vannstand mv) overføres til virksomhetens SD-anlegg. Det som logges i SD-systemet er akkumulert driftstid pumper, siler og fettskrape samt temperatur i avløpsvannet som pumpes til kommunalt nett. Alle pumpesumper er utstyrt med to pumper, og det foreligger en årlig serviceavtale med pumpeleverandør.

Av organiske biprodukter leveres blod og slakteavfall til Norsk Protein i Balsfjord for destruksjon, samt noe som dyrefor. Huder saltes og leveres til Bergen for foredling. Innhold i gjødselekjeller leveres en bonde i Bardu, men innen kort tid skal innhold i gjødselekjeller deles i to fraksjoner: gjødsele til bonde og flis til Målselv kommunes anlegg på Fossmoen til bruk som strukturmateriale i forbindelse med langtidslagring av avløpsslam.

Fylkesmannen konstaterte ved kontroll av Andslimoen renseanlegg 21.10.2010 at avløpsvann fra Nortura Målselv periodevis skapte problemer for drift av kommunens renseanlegg samt påvirket renseseffekten, spesielt under høstslakte perioden i september- oktober. Andslimoen renseanlegg har en egen linje for å rense avløpsvann fra Nortura, hvor de enkelte rensetrinn (bl.a. biofilter) er dimensjonert etter forventet produksjon da slakteriet ble etablert i 1987. Målselv kommune og Nortura skal i samarbeid vurdere aktuelle tiltak for å bedre drift av renseanlegget og vurderer i den sammenheng både tiltak internt på slakteriet og evt ombygging av kommunens renseanlegg.

Nortura Målselv har oversikt over farlige kjemikalier i produkter som benyttes og rutiner for vurdering av substitusjon. Virksomheten benytter det web-baserte stoffkartoteket Sensor til dette formålet.

Rapportering til Klif.

Dette arket skal legges inn som PDF-fil i Forurensning sammen med rapporten. Kan fylles ut for hånd.

Virksomhet	Nortura Måselv
Aktivitet/produksjon	Slakteri
Antall årsverk	167
Årlig avløpsmengde	85 600 m ³ (beregnet)
Ansett viktigste miljørisiko	Utslipp av organisk stoff til kommunalt renseanlegg

	Ja	Nei	Ikke relevant
Mål for reduksjon av avløpsmengde?		x	
Mål for reduksjon av avfallsmengde?		x	
Er fastsettelse av mål og status for måloppnåelse tema på faste møter med ledelsen?		x	
Utslipp til kommunalt nett av prosessvann?	x		
Varsles kommunalt renseanlegg ved unormale utslipp?	x		
Ble kommunens eventuelle krav til påslipp overholdt i 2009-2010?			x
Har virksomheten:			
- tillatelse etter forurensningsloven § 11?	x		
- tillatelse fra kommunen etter forurensningsforskriften for påslippet til kommunalt nett ?		x	
- påslippsavtale med kommunen?		x	
Har virksomheten:			
- fettavskiller?	x		
- kjemisk felling?		x	
- biologisk rensing?		x	
- utjevningsbasseng?		x	
- pH justeres før utslipp?		x	
- slambehandling?	x		
Har virksomheten:			
- måleprogram for vannprøvetaking?	x		
- kontinuerlig vannmengdemåling?		x	
- kontinuerlig pH-måling?		x	
Har det vært mottatt naboklager de siste 3 årene?		x	

Kommentarer: Nortura siler prosessavløpsvannet med Rotosieve 0,4 x 1,0 millimeter spaltesiler. Det er montert to siler, en for hver linje avløpsvann.